

Iratxe Esnaola

◆ IDAZLEA

DANI BLANCO

Idazle lapurrak

IDAZLEAK LAPURRAK direla mila bider esan da, gehientsuenetan, idazleek eurek hala aitortuta. Idazle gaiak gainerako autoreei zitak, ideiak, estrukturak, tonua eta behar duen guztia kopiatuz hasten du lapur karrera, eta laster, beldurra galtzen dio egun-karietako albisteak errepasatu eta ebasteari, baita aurrean topatzen duen edozein liburutatik materiala eskuratzeari, izan kronika, biografia, historia edo esoterismoa tratatzen duen gaia, erraz eta eroso, etxetik bertatik eskurik zikindu gabe.

Arrisku urriko lapurreta da, nahiz noizbehinkako fanatiko-koen agerpena kontuan edukitzekoa izan. Idazten duguna irakurri dugunaren ondorio dela ahaztu duen fanatikoak plagio akusazioa egin diezaioke idazleari, halako ideia beste halako egileri lapurtu diola argudiatuz. Behin eta berriz kopiatzen dugula esatea beste defentsarik ez du idazleak. Ezer ez da ezerezetik sortzen, ez gara errepikatzailak baino. “Egungo artista bat gustu oneko kleptomano bat izan daiteke”, irakurri nuen Harkaitz Canori esaldia lapurtu zion kazetari anonimo baten esku arrotzak utzitako zita, neronek lapurtzen nuen bitartean, geroxeago Canok David Foster Wallace-ri prestamuan hartu ziola jakiten amaitzeko. Lapurren artean metodikoak dira batzuk, liburua eta arkatz-ordenagailua ezin bereizizkoak. Alferrak dira besteak, emozio dardara aldian behingoak erasatean animatzen direnak zerbait idatziz jasotzera. Baina denek jaten dute eta dugu elkar.

Lapurreten eskaileran maila bat igo eta kalean lapurtzeko tenorea heltzen zaio idazleari. Kaleko arrotzei keinuak, esaldiak, elkarrizketa puskak kentzen dizkie, eta are, emozioak eta sentimenduak, libretatxoak edo memoria lagun. Batek azarearen esku utziko du harribitxien topaketa. Bestea beren-beregi irtengo da

lapurretara; kafetegietako elkarrizketak transkribatuko ditu, autobus publikoetara igoko da pertsonaia ehizan jardutera. Idazleak kontzienteki lapurtzen duen uea interesatzen zait. Zer sentimendu ditu lapurtuekiko? Eta zer dute

esateko idazlearen inguru hurbilekoek? Gauza bat baita ezezagunei lapurtzea, eta bestea, maiteei.

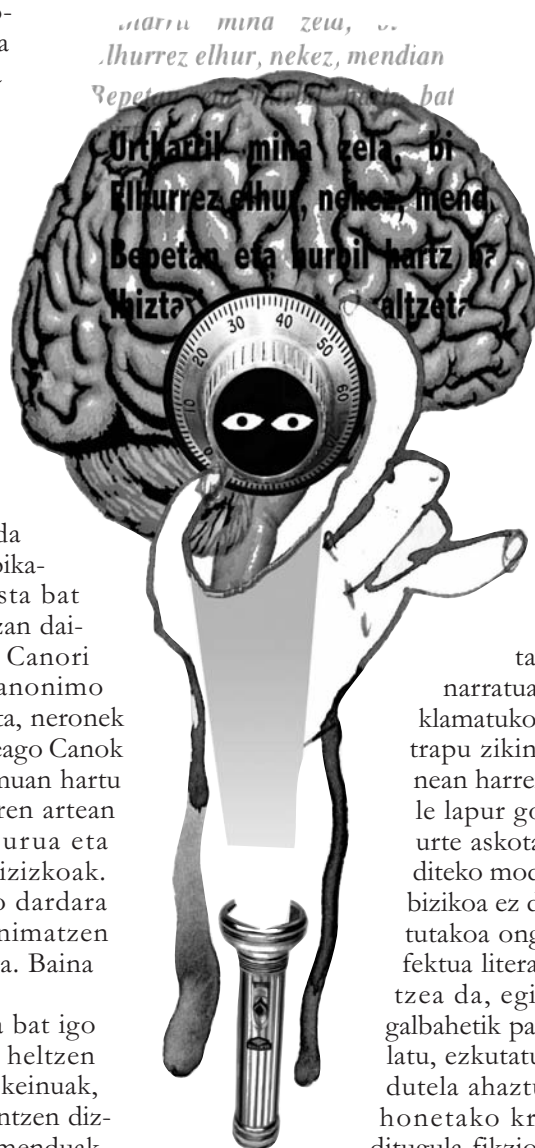
Iban Zalduak *Idazten ari dela idazten duen idazlea* lanean Richard Ford-en zita bat gordetzen du, aski ilustragarri:

“Egiazki, inork ez luke idazle batekin endredatu behar, baldin eta ez badu haren liburu-tako batean agertu nahi, egunen batean. Harreman hori zurgin batekin edo sarreragile batekin izatea da egokiena, arazoak albo batera uztearren”.

Hitz egin duzu idazle lagunarekin zure maitemina lotsez, edo beharbada, ogia erostean bizi izan duzun eszena surrealizatuz. Akaso harrotasunez altxatuko duzu paparraz argitalpen berrian zure istoriotxo

narratua ikustean. Sentiberagoak erreklamatu du ea zer dabilen idazlea bere trapu zikinak aireratzen (kasurik beltzean harremana hoztuko da). Baina idazle lapur gorenak ez du halako arazorik, urte askotako esperientziak arriskua ekiditeko modua eman baitio. Ikasi du hil ala bizikoa ez dela lapur izatea, ez bada lapurtutakoa ongi kamuflatzea. Lapurreta perfektua literaturan erreala errealista bilakatzeko da, egia egiantzekotasun, norbere galbaketik pasa eta gero. Adornatu, disimulatu, ezkutatu, eta egitearen egitez, lapurtu dutela ahaztu eta ahaztarazi. Nago modu honetako krimen perfektuak ditugula fikzio askoren jatorrian.

Are, arrotzei eta maiteei egindako arpilatze ezkutatuak direla fikzio guztiak. ■

Antton Olariaga

